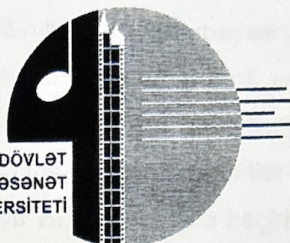

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT UNİVERSİTETİ
PUBLİK HÜQUQİ ŞƏXS**

**AZƏRBAYCAN DÖVLƏT
MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT
UNİVERSİTETİ**

**Təsdiq edirəm
ADMİU-nun rektoru
professor C.E.Mahmudova**

ANTIPLAGİAT HAQQINDA

ƏSASNAMƏ

**Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və
İncəsənət Universitetinin Elmi Şurasının
12 sentyabr 2023-cü il tarixli iclasının
01 №-li protokolu ilə təsdiq edilmişdir**

Bakı - 2023

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MƏDƏNİYYƏT VƏ İNCƏSƏNƏT UNIVERSİTETİ
ANTIPLAGİAT SİSTEMİ HAQQINDA
ƏSASNAMƏ

1. ÜMUMİ MÜDDƏLAR

1.1 Bu əsasnamə ilə müəyyən edilən tədbirlər Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetində (bundan sonra: Universitet) yerinə yetirilən elmi fəaliyyətin (elmi və tədris-metodiki işlərini, doktorant və magistr dissertasiyaları, elmi məqalələr, kütləvi nəşr üçün nəzərdə tutulmuş tədris-metodiki vəsaitlər və s.) nəticələrinin orijinallığını təmin etmək məqsədi daşıyır və onun həyata keçirilməsi prosesində elmi plagiat hallarının qarşısının alınması prosedurlarını müəyyən edir;

1.2 Bu qaydalar, Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 11 iyun 2019-cu il tarixli 728 sayılı Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Elmi dərəcələrin verilməsi qaydası haqqında” və “Elmi adlar verilməsi qaydası haqqında” Əsasnamələrini, Azərbaycan Respublikasının 19 iyun 2009-cu il tarixli 833-IIIQ nömrəli “Təhsil haqqında Qanunun”u, 14 iyun 2016-cı il tarixli 271-VQ nömrəli “Elm haqqında Qanunun”u, 5 iyun 1996-cı il tarixli 115-IQ nömrəli “Müəlliflik hüququ və əlaqəli hüquqlar haqqında Qanunun”u, “Strikeplagiarism” proqram təminatının “Oxşarlıq hesabatının təfsiri üzrə Təlimatı”nın müddəalarını, Universitetin “Akademik dürüstlük siyasəti”nə, həmçinin Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinin Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin 2022-ci il 12 avqust tarixli 301 nömrəli publik hüquqi şəxsə çevrilməsi haqqında qərarını, bu qərara əlavə olaraq təsdiq edilmiş ADMİU-nun Nizamnaməsini və digər normativ hüquqi aktları rəhbər tutur;

1.3 “Elm haqqında Azərbaycan Respublikasının Qanunu”na əsasən, “elmi plagiat – müəllifini, götürülmə mənbəyini göstərmədən başqasının əsərlərini, elmi kəşf və ixtirasını, səmərələşdirici təklifini, innovasiya məhsulunu tam və ya qismən mənimsəmək, yaxud özünün kimi təqdim etmək” deməkdir;

1.4 Universitetdə hazırlanan elmi-tədqiqat işlərinin (Bundan sonra – İş) orijinallığı “Strikeplagiarism” proqram təminatı vasitəsilə yoxlanılır.

1.5 “Strikeplagiarism” proqram təminatında “Administrator” qismində Elm və doktorantura şöbəsinin əməkdaşı təyin edilir.

2. ADMİU-NUN ANTİ-PLAGİATA DAİR QAYDALARI

2.1. Aşağıda qeyd edilən hallar plagiat kimi qiymətləndirilir:

- müəllifliyi təsdiq edilmədən və ya mənbə göstərilmədən digər mənbələrdən materialların qismən və ya tam mənimsənilməsi;
- müvafiq durğu işarələrindən (sitatlardan) istifadə etmədən və/və ya mənbəni göstərmədən mənbəyə sitat gətirmək;
- mənbəni göstərmədən mənbənin tərcüməsi;
- müəllifə istinad etmədən başqasının ideyalarından və ya arqumentlərindən istifadə etmək;
- başqası tərəfindən yazılmış işin tam və ya qismən özünün işi kimi təqdim edilməsi;
- İnternetdən götürülmüş hər hansı işin/tezinin təqdim edilməsi;
- tamamlanmış hər hansı bir işin başqaları üçün orijinal, yeni iş kimi təqdim edilməsi.

2.2. İşlər yoxlanılmaq üçün e-poçt üzərindən plagiatadmin@admiu.edu.az və ya plagiatadmiu@gmail.com ünvanlarına göndərilir.

2.3. İşin orijinallığı Elm və yaradıcılıq işləri üzrə prorektor tərəfindən təqdim edilən Arayış və sistemdən nəticələr barədə hesabatın çıxarışı ilə təsdiqlənir.

2.4. Plagiat arayışı – “Strikeplagiarism” sistemində plagiat yoxlaması zamanı avtomatik rejimdə formalaşan və yoxlamanın nəticələrini əks etdirən hesabatdır.

2.5. İşin “uyğunluğu” yalnız orijinallıq faizi ilə qiymətləndirilmir. İşin orijinallığı barədə qərarı nəticələrin tam təhlilindən sonra Elm və yaradıcılıq işləri üzrə prorektor verir. Təhlilin məqsədi mətndə tapılan uyğunluqların qanuniliyini və düzgünlüyünü qiymətləndirməkdir.

2.6. Orijinallığın əlavə təhlilinə ehtiyac yaranan hallarda, Elmi işlər üzrə prorektorun təqdimatına əsasən, elmi işin ixtisaslaşmasına uyğun iştirakı rektorun əmri ilə müvafiq mütəxəssislərdən ibarət olan birdəfəlik Antiplagiat Komissiyası yaradılır.

2.7. İlk yoxlanışdan sonra plagiat halı aşkarlanarsa, iş düzəliş etmək məqsədilə müəllifə qaytarılır və düzəlişdən sonra təkrar yoxlanışdan keçir.

2.8. Digər ali təhsil müəssisələrinin və elmi-tədqiqat institutlarının professor-müəllim heyəti, elmi işçiləri, doktorant və magistrləri də elmi-tədqiqat işlərinin orijinallığını yoxlamaq üçün ADMİU-nun Elmi işlər üzrə prorektoruna müraciət edə

bilərlər.

3. OXŞARLIQ HESABATINA DAİR ƏSAS ANLAYIŞLAR

3.1. Oxşarlıq hesabatı yoxlanılan mətnin müstəqilliyini qiymətləndirməyə kömək edən, alınmaların sayını və onların mənbəyini göstərən sistemdir. Oxşarlıq hesabatına dair əsas anlayışlar “Strikeplagiarism” proqram təminatının “Oxşarlıq hesabatının təfsiri üzrə Təlimatı”na əsasən hazırlanıb.

3.2. Oxşarlıq hesabatının əsas funksiyaları:

- təhlil olunan sənəddə alınmaların faizini müəyyən edən Oxşarlıq Əmsalları yaradır;
- müqayisəli məlumatlar bazasında aşkarlanan mətnlərlə oxşar fraqmentləri göstərir;
- sənəddə aşkarlanan 10 ən uzun oxşarlıqları ən uzun fraqment siyahısında göstərir;
- sənəddə aşkarlanan oxşarlıqları mənbələrə və müqayisəli məlumatlar bazalarına uyğun olaraq yerləşdirir (Universitetin Məlumatlar Bazası, Məlumatlar Bazalarının Mübadilə Proqramında toplanan mətnlərin Məlumatlar Bazası, RefBooks Məlumatlar Bazası, Hüquqi Aktların Məlumatlar Bazası və Qlobal İnternet mənbələri);
- seçilmiş alınmaların mənbəsini ayırmağa imkan yaradır (göy rənglə göstərir);
- təhlili asanlaşdıraraq sənəd üzrə hərəkət etməyə imkan yaradır.

3.3. Oxşarlıq dərəcəsini oxşarlıq mənbəyi ilə müəyyən edir:

- hər iki mətn üçün ümumi sözlərin sayı;
- təhlil olunan mətndə təqdim olunan fraqmentlərin sayı;
- təhlil olunan sənədin mənbə ilə oxşarlığının faiz dərəcəsi.

3.4. Özünə istinad etmə;

3.4.1. Özünə istinad etmə – müəllifin öz əsərlərində əvvəlki nəşrlərdən əldə etdiyi fikir və nəticələrdən istifadə etməsidir. Müəllifin öz mətnlərindən sitatların həcmi işin ümumi həcminə məqbul mütənasib olmalıdır.

- özünün əvvəlki işlərində təsvir olunan tədqiqatın davam etdirilməsi;
- özünün əvvəlki elmi işləri xarici dildə nəşr edildikdə;
- ümumi və ya nəzəri materiala istinad edildikdə, tədqiqat işində isə elmi problemin daha dar aspekti araşdırıldıqda;

- tədqiqatçı heç kimin əvvəllər müraciət etmədiyi unikal mövzu üzərində işlədikdə;

- müəllif ən son, müvafiq tədqiqat nəticələrini əvvəllər əldə edilmiş məlumatlarla müqayisə etdikdə;

3.5. Oxşarlıq əmsalları digər mətnlərdə aşkarlanan oxşar fraqmentlərin faiz dərəcəsini müəyyən edir və digər mətnlərdə sözlərin sayını təhlil olunan sənəddə ümumi söz sayının nisbətini ifadə edir.

- *Oxşarlıq Əmsalı 1 (OƏ1)* sənədlərin hansı hissəsində Universitetin Məlumatlar Bazasında, Məlumatlar Bazalarının Mübadilə Proqramının Məlumatlar Bazasında, RefBooks Məlumatlar Bazasında və İnternet mənbələrinin Məlumatlar Bazasında (Hüquqi Aktlar Bazası istisna olmaqla) 5 və ya daha çox sözdən ibarət ifadənin olduğunu müəyyən edir. Oxşarlıq Əmsalı 1, əsasən sənədlərin müəllifinin dil müstəqilliyini öyrənmək üçün istifadə olunur.

- *Oxşarlıq Əmsalı 2 (OƏ2)* sənədlərin hansı hissəsində yuxarıda göstərilən məlumatlar bazalarında (Hüquqi Aktlar Bazası istisna olmaqla) 25 söz və ya daha çox sözdən ibarət ifadənin olduğunu müəyyən edir. Aşkarlanan ifadələrin uzunluğuna görə Oxşarlıq Əmsalı 2 icazəsiz alınmaların aşkarlanması üçün ən yaxşı vasitədir.

- *Sitatların əmsalı (Əmsal 3)*

Sitatların əmsal dəyəri təhlil edilmiş sənədin hansı hissəsinin sitata daxil olduğunu göstərir (" " işarəsi ilə başlanılır və bitirilir).

Nəzərə almaq lazımdır ki, sistem yalnız düzgün dırnaq işarəsinə alınmış sitatları nəzərə alacaq. Sistem sitatların qanuni şəkildə istifadə edilməsini təhlil etmir. Bunun üçün, antiplagiat yoxlanışları zamanı sitatlar buraxılır. Sitatların əmsalı köməkçi vasitədir və onun hesablanması mexaniki xüsusiyyəti Hesabatın təhlili zamanı nəzərə alınmalıdır.

3.6. Mətn manipulyasiyaları

3.6.1. Mətnə edilən bəzi dəyişikliklər təhlilin bütün nəticələrini dəyişə bilər. Mətnə gözə görünməyən dəyişikliklər yoxlamanın nəticəsinə təsir göstərir. Sistem müəyyən texniki parametrlərə, beləliklə məhdudiyyətlərə malikdir və bu da onlardan yan keçmək istəyinə səbəb ola bilər.

3.6.2. Mətn manipulyasiyalarına aşağıdakılar aiddir:

- digər əlifbalarda işarələr;
- intervallar;

- mikroboşluqlar;
- ağ işarələr;
- parafraz.

3.7. Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti tərəfindən müəyyən edilən "Oxşarlıq" limitinin dərəcələri (%-lə)

3.7.1. Doktorantura səviyyəsində hazırlanmış dissertasiyalar üzrə:

- I Oxşarlıq Əmsalı 20%-dən çox olmamalıdır;
- II Oxşarlıq Əmsalı 5%-dən çox olmamalıdır;
- III Oxşarlıq Əmsalı 25%-dən, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 100-dən çox olmamalıdır.

3.7.2. Elmi məqalələr üzrə:

- I Oxşarlıq Əmsalı 20%-dən çox olmamalıdır;
- II Oxşarlıq Əmsalı 5%-dən çox olmamalıdır;
- III Oxşarlıq Əmsalı 25%-dən, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 100-dən çox olmamalıdır.

3.8. Magistrlik dissertasiyaları üzrə:

- I Oxşarlıq Əmsalı 25%-dən çox olmamalıdır;
- II Oxşarlıq Əmsalı 5%-dən çox olmamalıdır;
- III Oxşarlıq Əmsalı 25%-dən, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 100-dən çox olmamalıdır.

3.9. Buraxılış işləri üzrə:

- I Oxşarlıq Əmsalı 25%-dən çox olmamalıdır;
- II Oxşarlıq Əmsalı 7%-dən çox olmamalıdır;
- III Oxşarlıq Əmsalı 25%-dən, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 100-dən çox olmamalıdır.

3.10. Tədris-metodiki vəsaitlər (dərslər, dərslər vəsaitləri, metodiki vəsaitlər, monoqrafiyalar) üzrə:

- I Oxşarlıq Əmsalı 20 %-dən çox olmamalıdır;
- II Oxşarlıq Əmsalı 5%-dən çox olmamalıdır;
- III Oxşarlıq Əmsalı 25%-dən, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 100-dən çox olmamalıdır.

4. ORİJİNALLIĞIN YOXLANILMASININ PROSEDUR QAYDALARI

4.3. Hazırlanmış iş yoxlanma üçün sistemdə "İstifadəçi" kimi qeyd edilmiş struktur bölmələrə və yaxud birbaşa yoxlanma üçün "Administrator"a elektron versiya (Word formatında) və çap versiyası ilə birlikdə təqdim edilir.

4.4. Yoxlanmanın nəticələrinə dair Oxşarlıq hesabatına keçid elektron məktub vasitəsilə işi təqdim edən şəxsə göndərilir.

4.5. Plagiat hesabatına dair qiymətləndirilməni Elmi işlər üzrə prorektor həyata keçirir və qərar qəbul edir.

4.6. Bu Qaydalarda təsbit edilmiş müəyyən oxşarlıq limitinə uyğun gəlməyən işlər təkrar işlənməyə göndərilir və müəyyən struktura bu barədə məlumat verilir.

4.7. Orijinallığa dair əlavə təhlilə ehtiyac yaranan hallarda, Elmi işlər üzrə prorektorun təqdimatına əsasən, elmi işin ixtisaslaşmasına uyğun üzvlərdən rektorun əmri ilə birdəfəlik Antiplagiat Komissiyası yaradılır və qərar qəbul edilir.

4.8. Doktorantura səviyyəsində hazırlanmış dissertasiyalar üzrə plagiat yoxlaması zamanı aşağıdakı nəticələrdən biri alındığı halda zəruri dəyişikliklərin edilməsi üçün 1 (bir) aya qədər vaxt verilir:

- I oxşarlıq əmsalı 20%-dən çox və 50%-dək olduqda;
- II oxşarlıq əmsalı 5%-dən çox və 10%-dək olduqda;
- III oxşarlıq əmsalı 25%-dən çox və 50%-dək olduqda, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 100-dən çox və 300-dək olduqda.

4.9. Doktorantura səviyyəsində hazırlanmış dissertasiyalar üzrə plagiat yoxlaması zamanı aşağıdakı nəticələrdən biri alındığı halda təkrar plagiat yoxlanması aparılmır və həmin iş cari ildə müdafiəyə buraxılmır:

- I oxşarlıq əmsalı 50%-dən çox olduqda;
- II oxşarlıq əmsalı 10%-dən çox olduqda;
- III oxşarlıq əmsalı 50%-dən çox olduqda, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 300-dən çox olduqda.

4.10. Elmi məqalələrin plagiat yoxlaması zamanı aşağıdakı nəticələrdən biri alındığı halda zəruri dəyişikliklərin edilməsi üçün 10 (on) günə qədər vaxt verilir:

- I oxşarlıq əmsalı 20%-dən çox və 50%-dək olduqda;
- II oxşarlıq əmsalı 5%-dən çox və 10%-dək olduqda;
- III oxşarlıq əmsalı 25%-dən çox və 50%-dək olduqda, manipulyasiya

hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 100-dən çox və 300-dək olduqda.

4.11. Elmi məqalələrin plagiat yoxlaması zamanı aşağıdakı nəticələrdən biri alındığı halda məqalə nəşr üçün rədd edilir:

- I oxşarlıq əmsalı 50%-dən çox olduqda;
- II oxşarlıq əmsalı 10%-dən çox olduqda;
- III oxşarlıq əmsalı 50%-dən çox olduqda, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 300-dən çox olduqda.

4.12. Magistr dissertasiyaları üzrə plagiat yoxlaması zamanı aşağıdakı nəticələrdən biri alındığı halda zəruri dəyişikliklərin edilməsi üçün 25 (iyirmi beş) günə qədər vaxt verilir:

- I oxşarlıq əmsalı 25%-dən çox və 50%-dək olduqda;
- II oxşarlıq əmsalı 5%-dən çox və 10%-dək olduqda;
- III oxşarlıq əmsalı 25%-dən çox və 50%-dək olduqda, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 100-dən çox və 300-dək olduqda.

4.13. Magistr dissertasiyaları üzrə plagiat yoxlaması zamanı aşağıdakı nəticələrdən biri alındığı halda təkrar plagiat yoxlanması aparılmır və həmin iş cari ildə müdafiəyə buraxılmır:

- I oxşarlıq əmsalı 50%-dən çox olduqda;
- II oxşarlıq əmsalı 10%-dən çox olduqda;
- III oxşarlıq əmsalı 50%-dən çox olduqda, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 300-dən çox olduqda.

4.14. Tədris-metodiki vəsaitlərinin plagiat yoxlaması zamanı aşağıdakı nəticələrdən biri alındığı halda zəruri dəyişikliklərin edilməsi üçün 1 (bir) aya qədər vaxt verilir:

- I oxşarlıq əmsalı 20%-dən çox və 50%-dək olduqda;
- II oxşarlıq əmsalı 5%-dən çox və 10%-dək olduqda;
- III oxşarlıq əmsalı 25%-dən çox və 50%-dək olduqda, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 100-dən çox və 300-dək olduqda.

4.15. Tədris-metodiki vəsaitlərinin plagiat yoxlaması zamanı aşağıdakı nəticələrdən biri alındığı halda təkrar plagiat yoxlanması aparılmır və cari ildə onların nəşri məsələsinə bir daha baxılmır:

- I oxşarlıq əmsalı 50%-dən çox olduqda;

- II oxşarlıq əmsalı 10%-dən çox olduqda;
- III oxşarlıq əmsalı 50%-dən çox olduqda, manipulyasiya hallarının (parafrazlar istisna olmaqla) sayı 300-dən çox olduqda.

5. APELYASIYA QAYDALARI

5.3. Müəllif və yaxud digər maraqlı şəxs təsdiqlənmiş qərar ilə razılaşmadığı halda qərarın açıqlanmasından sonra maksimum 3 iş günü ərzində Elmi işlər üzrə prorektora mübahisənin həlli məqsədi ilə ərizə ilə müraciət etmək hüququna malikdir.

5.4. Prorektor mübahisənin həlli məqsədi ilə Apelyasiya Komissiyasının yaradılması barədə rektora yazılı təqdimatla müraciət edir və rektorun əmri ilə Komissiya yaradılır.

5.5. Apelyasiya Komissiyası 7 iş günü ərzində müraciətə baxır, qərar qəbul edir. Komissiya aşağıdakı qərarları qəbul edə bilər:

- İş qəbul etmək;
- Düzəliş üçün geri qaytarmaq;
- Diskvalifikasiya etmək.

5.6. Eyni iş üzrə apelyasiya müraciətinə yalnız bir dəfə baxıla bilər.